

عنوان مقاله:

نشانه شناسی تمثیل «طوطی و بازرگان» مثنوی برپایه نظریه مایکل ریفاتر

محل انتشار:

دو فصلنامه پژوهشهای ادب عرفانی (گهر گویا)، دوره 14، شماره 2 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 19

نویسنده:

فرشته محجوب - استادیار زبان و ادبیات فارسی دانشگاه پیام نور، اصفهان، ایران

خلاصه مقاله:

مایکل ریفاتر در نقد نشانه شناسی جدید خود در پی آن است تا با تبیین ماهیت و کارکرد زبان شاعرانه در متون ادبی و با تکیه بر توانش زبانی ابرخوانندگان، به خوانشی جدید از شعر دست یابد. تمثیل «طوطی و بازرگان» در مثنوی به دلیل ظرفیت خاص و ساختار دیالکتیکی، بستری مناسب برای انطباق با فرایندهای نظریه یادشده است. این پژوهش به شیوه توصیفی تحلیلی خاستگاه «توصیه به مرگ ارادی به مدد رهایی از آفات شهرت» ذکرشده در تمثیل مدنظر را تبیین و چگونگی بسط آن با فرایندهای مطرح در نظریه ریفاتر را بررسی می کند. با بررسی این مولفه ها می توان پی برد مولوی در فرایند «انباشت» در زنجیره دوم، یعنی «مردن» که بنای اصلی مبحث است، تعبیری ملموس تر را برای حقیقت نمایی بیشتر داستان برگزیده است. در «منظومه های توصیفی» منظومه کلان «طوطی» به دلیل داشتن اقمار فلکی بیشتر، در راس دو منظومه خرد دیگر قرار می گیرد. این امر تاییدکننده آن است که حکایت، گرد محور روح و مسائل ترتیب یافته بر آن می چرخد. در فرایند «بسط» نیز به دلیل توجه همیشگی به تیپ سازی و علاقه مندی به روانشناسی شخصیت ها، با افزودن نقش مایه های آزاد و کنش های غیرضروری، مفهوم فنا و بقا را باورپذیرتر کرده است.

کلمات کلیدی:

ریفاتر، طوطی و بازرگان، مولوی، مثنوی معنوی، ماتریس، نشانه شناسی شعر

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1259190>

